

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÚ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:
Rózsátér, Kardos-ház, 16. sz. alatt.
Ide intézendő a lap szerkesztéséhez minden közlemény. Készíratok s levelek vissza nem adtnak. Bérmentes levelek csak ismert kerek-től fogadhatók el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy hére 1 frt.
HIRDETÉSI DÍJ:
Ot-hasas poltör egy sorra hetente 5 kr. — Helyesít minden hirdetésért külön 20 kr. — Nyitólír 4 hasas poltörre 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
Kutasi Imre könyvnyomdája, Főplacc, Sz. Nagy Károly-ház.
Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény egy mint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahirdetmények.

És most?...

II.

(6.) S ha bár a magyar ellenzék kivételével egész Európa azt tartja, hogy a keleti zavaroknak, orosz bujogatásnak és folytonos beavatkozásoknak csak úgy lehet véget vetni, ha a tűz-fészkét Ausztria-Magyarország ellenőrzi, hát a magyar ellenzéki sajtó ezzel az állítással szemben azzal áll elő: hogy igen, de Bosznia és Herzegovina igen szegény!...

Hanem most! Na most aztán fel van fuvalkodva ez a böcs sajtó úgy, hogy meg lehetne a levest saját feldoborodott gyomráról. — Hogy megmondta, hogy megjövendöltek ők előre mindent! Hogy száll fejére az égbe kiáltó bűn annak, ki az okkupáció tényét a monarchia nyakába akasztotta; hogy tudták már ők ezt száz esztendővel ezelőtt, a mi pedig most történik, azt plane három hó előtt megtáviratoztatták maguknak.

És ezt csakúgy nem lehet tagadásba venni, a nagytűz viszketegeiből mondva csinált táviratok, melyek cattarei kelettel három hóval ezelőtt jelentek meg a szélbali lapokban, teljesülni kezdenek, s ha bár bizonyosak vagyunk benne, hogy azon táviratok szerkesztői kombinációknál egyebek nem voltak, a gyengébbek előtt oly látszattal bírhatnak, mintha ama lapoknak a bekövetkezett dolgokról előleges tudomásuk lett volna.

Nem volt! Szó sincs róla! Kombinálni azonban lehetett, s hogy a kombináció, illetőleg a nagytűz teljességébe kezd menni, az a tűz elharapódzásának természetében rejlik. Ezt a tüzet a nagytűz ellenzéki lapok, melyeknek a közönség izgatottsága érdekében áll, jelezték még mielőtt meg lett volna, míg az „officiózusok,” — melyeknek a koholás és láma-csapás, nyugtalanítások osztása nem kényerűk, most jelzik, mikor már meg van.

És ezek megemléstése után térjünk vissza azon előbbi témánkra, hogy volna most már jobb: Ugye, ha ebből a lázadásból ismét keleti háboru keletkezvén, újabb orosz beavatkozást vonna maga után újabb európai bonyolalommal és beláthatatlan véggel, vagy úgy, hogy a fonaleje

is, vége is kezünkben lévén, elfogunk vele bánni hamarosan?

Igaz ugyan, hogy a tűz most azzal a látszattal bír, mintha Dalmáciából csapott volna át Herzegovinába, de ez csak a látszat csaloja fénye, mert a mi zavar ott a keleti szlávoknál történik, az mind egy híron pendült izgatásnak a kifolyása. És most, midőn Dalmácia hátterének, Herzegovinának és Boszniának is birtokában vagyunk, most, a tapasztaltak nyomán alkalmunk lesz kipuhatolni ama titkos szálat, mely láthatatlan kezek által a kelet ezen puszkaporos hordójába lett vezetve, és még mindig bizgattatik.

Bosznia és Herzegovina okkupálásával rá tettük kezünket a hordóra, de a titkos kezet s az elrejtett szálat, mely azóta nem igen mozgott, nem láthattuk, most azonban alkalom fog rá nyílni, a jelen körülmények vizsgálatokat fognak eredményezni s mint a német mondja „Da liegt der Hund begraben”, rá akadhatunk mindenre, mi lévén az események urai.

A lázadás mindenestre kellemetlen, de a betegség tanulmányozását illetőleg, úgy szólván szükséges volt, hogy e láz visszatérjen. Az okkupálás csak chinin volt, mely a lázat elnyomta, de most lesz alkalmunk gyökeresen kiirtani s felfedezni a világnak: hogy a dolog eredeti forrása hol van.

És azok az ellenzéki lapok, melyek a káröröm hazafiatlan varju károkozásával jelzik, hogy ismét izgatási éhséget kielégítő koncra akadtak. Hitem és reményem szerint most lesznek majd sarokba szorítva, mert lsten segítségével most lesznek alkalmunk bebizonyítani, hogy a keleti szláv ügyek közé történt ezen beékelésünk által a panszláv propaganda aknaásásainak oly labirynthjára akadunk, hogy felrobbantásával egy új korszakot állítunk elő. Megfogjuk látni, hogy épen ezen lázadás fogja kezünkbe adni ama szálat, melyeket egész Európa, úgy saját békénk érdekében már régen keresünk, de a mely szálat nem találhattunk volna föl soha, ha a véletlen sors és szerencse s államférfaink előrelátása azonképen nem intézkedik, hogy bennünket épen a gőcpontra vezessen, mert látni fogjuk: hogy a gőcspot itt van!

Azért is, nagy horderejű felfedezéseknek nézünk előbe s épen ezért, talán nehezebb lesz a feladat megoldása, mint gondoljuk. Azon idegszálak rezgését, melyek bennünket Pétervár csári palotájától kezdve ki tudja miféle kisebb fejedelmek palotáin keresztül egész a Miletics gúnyhózáig vezethetnek, — az illető érdekelték azt hiszem már is érzik. Hanem mindegy, a dologgal egyszer számolni kell!

— Szapáry Gyula pénzügyminiszter a fővárosba érkezett. Tegnapelőtt a külügyminiszteriumban végbement több órán át tartó miniszteri tanácskozás után Bécsben ő felsége elnökelete alatt közös miniszteri értekezlet volt, melyben gróf Kálnoky, gróf Bylandt-Rheith és Szlávay József közös miniszterek, gróf Taaffe miniszterelnök, Dunajevszky pénzügyminiszter, gróf Welsersheimb honvédelmi miniszter és gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszter vettek részt. — A hadművelet legfeljebb tíz millió forintot a rugó összköltségeiből, a delegációktól rendkívüli hitel gyanánt körülbelül nyolcz millió frt megszavazása fog keretüni. A delegációk egybehívásának határideje még tegnap sem volt végleg megállapítható, miután ez a jelenleg egész váratlanul nagyobb terjedelmű öltő általános költségvetési vita befejezésétől függ. Valószínű egybehívási határidő gyanánt még mindig január 28-ika tekintendő, lehetséges azonban, hogy a delegációk e határidőnél két-három nappal korábban fognak összejúlni.

Országgyűlés

— A képviselőház —

Budapest, január 19.

Gál Jenő és Fekete Lajos felszólalásai után Vidovich György a szűlő balról a költségvetés ellen szólott. Mikor elvégezte beszédét — a szűlő katolikus pbenas — pártfelei azzal gratuláltak neki, hogy: nem lesz belőle püspök!

E beszéd után a szűlő balról sürgetni kezdte, hogy a jobboldali felirót szónokok is hívassanak fel. A vita az lett, hogy gr. Zichy Jenő fel is hívta szűlő balra, de nem volt jelen. A másik két felirót szónok pedig (Busbach és Ivánka) letöröltette nevét a tábláról.

Még Sárközy A. szűlő szűlő szintén a szűlő balról a budget ellen, kinek beszédére Tisza kormányelnök röviden reflectált, két megjegyzést téve az előtte szűlő beszédére. Ha úgy mint kívánja, minden képviselő szűlő minden tárghyhoz, akkor egyetlen egy tárgy

elintézésére, minthogy átlag 4 képviselő beszél egy tíz alatt, 110 ülés kellene. Továbbá rectifikálja az ingatlanok átíratásáról felhozott állításait, s azután felhívja, hogy említsen vagy nevezzen meg olyan hivatalnokokat, a kit a választások miatt a kormány elbocsátott hivatalából. A mi a karcagi törvényszék illeti, csodálkozik a képviselő állítás nem mert hiszen Karcagon nem is volt kormány-párti jelölt s így nem volt ki mellett korteskedni. (Derűtség jobbról)

Végül Helfy Ignác zette meg az ülés elején bejelentett sürgős interpellációját a krivoscsiai mozgalom tárgyában, felvilágosítást kérve a mozgalom kiterjedéséről s a szándékba vett rendszabályokról.

Budapest, jan. 20.

A mai ülés első szónoka Hermann Ottó volt, a kivel azonban ma-holnap nehezebb lesz komolyan foglalkozni. A személyes támadásokban kereset hatást, de nem nagy eredménnyel s nevezetesen Ivánka Imre igen erélyes és sikerült visszavágásban részesítette. A forradalom emlegetésére azt mondja, hogy ő akkor is kész feláldozni életét, s nem fog Felegyháza módjára a falu végén baquet-tirozni és a szegény népet oda uszítani város-házának és mikor a kravall kezdődik elszaladni. (nagy derűtség.) Nem veszi komolyan azokat a miket Hermann Ottó mondott, mert hiszen hogy a kormány az ellenpárthoz tartozó alkalmazásban levőket üldözni nem lehet igaz, — mivel maga Hermann ur is igen jó állásban van a muzeumban; s családi életet nem bolygatja fel mert hisz senki sem gátolja képviselő urat, hogy családot alkosson? (derűség és taps.)

Ezután Jókai Mór beszélt, mint mindig, ma is igen szépen és nagy hatással. Beszédének azon része, melyben rámutatott a két ellenzéki párt közlekedésére, szűlő balra birta br. Ránhidý Bélát, ki azt állította, hogy elvi concessiók árán nem történt közlekedés a két párt között, bárha Ausztriával nem jöhetne létre az eddigiekkel kedvezőbb egyezés, ő maga is sürgetné az önálló vámtérületet Helfyvel szemben megjegyezte, hogy talán inkább ő mondhatná, bár nem mondja — s ez derűtséget keltett — hogy Helfy közlekedett a mersélt ellenzékkel, csak az önálló hadsereget és vámtérületet említvén, míg a többi kíváncsian szemlélte csak a kettő körül csoportosult. Helfy tehát nem egyszerre, mint a régi bal-közép, hanem egyenkint rakja szegre elveit a kormányképesség kedvéért. Ismételte azonban Bánhidý, hogy ő ezt mondhatná, de nem mondja. Az utána szűlő Mezei Ernő ma nem volt képes azt a figyelmet felkelteni, melyet a felirati vita alatt mondott beszédével keltett.

Az ülés utolsó szónok Csánády Sándor

ki kaszinóba; akad még olyan is, a melyik haza. Utolsó szava mindeniknek: holnap!

S Mukányiként, — felvirrad a dicső nap hajnala; a nyolczórai harangszó még nem hangzott el, s már a bizottság teljes számban. Thália templomában Themis apostolai utunk tanyát. A színházban minden zuge, zuga, — mik máskor el vettek rejtvé a profanum vulgus kíváncsi tekintete elől, — mint hetfély sárkány őrzte tündérvár kapui nyílnak meg a bálbizottsági tag előtt, ki telikabatyá gomblyukában azt a kis piros szalagot, mint a szabad járás-keles privilegiumának symbolumát nem is igen cserélve el hirteleniben a becsültrend nagy szalagjával sem.

A pénztárnok elfoglalja helyét a kis félkeben, s osztályozva a sok páholy s beléptijegyet, kiteszi, úgy hogy mindeniknek szemébe tűnjék a felülírtetési ívet, s biztosítva az ellenőrt azon ígerete által, — hogy az majd később lejön, s felváltja a pénztárnál, míg ő egy percze felszalad a fiukhoz a szinpadra egy korty szilvóriumért, avagy benéz az 5-ik számú öltöző szobába egy felőrácskára a „csöndesnél” szerencsét próbálni, hátha kikerülne a bál költség: leül, s nyugodtan, azaz dehogyan nyugodtan, — az első kliensét váró prókatornál, s az első patiens után sovargó doktornál izgatottabban várja az első felülírtetést.

A többiek azalatt felmennek, nem, felrohannak a széles kölépcsőn a folyosóra. miknek a kihordott s falhoz támasztott piros bárony támlásszékek a szokottnál barátságosabb kinézetű kölcsönöznek. A veteránok, kik már az előző években is benne voltak a bizottságban, biztosan s egész otthonossággal, az első éves pedig, kinek ez a szerencse most jut először osztályra, némi elfoglaltsággal

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Bál előtt.

(Abból az időből mikor még jóasszálók is voltak Debreczenben.)

A tágas szobában oly áthatatlan sűrű a pipafüst, hogy akár késsel lehetne vágni a tertyafény kód fától takarta csillagocskához hasonlóan pislogva szűzödik át a sűrű atmoszféra, melyben a kifeszített esernyő megállana a levegőben. — Az ember hajlandó volna azt hinni, hogy valahol a fellegek régiójába botorál, ha nem tudná, hogy a bálbizottsági irodájába van.

Holnap lesz a nagy nap, a bál napja!

Mint mikor az árvízveszély tetőpontra hág, s a vészbizottság permanensnek nyilatkoztatja magát, a bálbizottsági irodában is a bált megelőző napokban délelőtt délután folytonosan tartatnak a gyűlések.

Te tudatlan laikus, kilenczkor frakkot öltesz, s a kézsre mégy a bálba, ki, — ha halad, mennyi dolga van a bálbizottságnak, — kékdedőleg rázod fejed, s hasztalan igyekszed a csudálkozás, s tettetett bámulat roszul sikerült kifejezése mögé rejtini a gunymosolyának arcodon felvillanó szikráját: tudod-e te voltaképen, mennyi önfeláldozó munkába, s fáradságba kerül egy bált létre hozni? Van-e csak „dunszod” is arról, mennyi mindenféle csinja-binja van a bálrendezésnek?

Hat hét óta itt ülnek a jó fiuk, fáradhatatlan buzgalommal éjt, napot egygyé téve; hat hete mentül ritkábban látta őket az a két-eletemes nagy négyzetű épület a Nagytomp-

lom háta megett. Hiába! nem érnek rá a sok dologtól. Itt ülnek délelőtt, délután, tanakodnak, terveket kovácsolnak, légváratok építenek, útik a — kalabert. S mindezt miért? Egy bálért. A bál minden előtt! A holnap est kepezendi hat heti munka koronáját, s jutalmát. Együtt van az egész comit. A legfontosabb kérdések elvannak intézve; most csak az aprólékosabb, de a sikerre nagybefolyású mozzanatok vitatgatnak meg en detail. A kíváncsiabbak ostromolják az elnököt, milyen színű lesz a bálanya ruhája, s ehez képest a válszalagok? Eleinte szépen kéri, később követelik.

— De uraim, a discretió nem engedi, — szól a bálennök, s szűlől titoktartásának páncéljáról erőltetül hullanak vissza a puhatólódás, és faggatás nyilai.

A női tánczrendek osztogatásának tisztével megbízott ünnepélyesen meg eskettetik, hogy a tánczrendeket hűségesen kezelendik, s a mi megmarad, avval beszámol egy szál. Nagyon természetesen, hogy valamennyi, a melyik most legjobban osztogatja neki az erkölcsi prédikációt, négyeszmeközti mindenik megkérte, hogy a maradékból juttasson neki egyet-kettőt. Megígérte, a mi azonban nem gátolja, hogy most meg azt fogadja fel, miszerint senki fiának sem ad egy darabot sem. Azután kinek kinek keményen lelkére köttetik, hogy előre ne engageirozzon, (késő az már) mert a bizottsági tagnak azzal kell foglalkozni, a ki ülte marad.

— Nem kell attól félni, hogy ülte maradjon egy is; nem lesznek ott annyian, — mondja a pessimista.

— Micsoda? A ki szeret bennünket, mind ott lesz, — felel büszkén a másik. S ez ellen az érv ellen nincs kifogás.

dor volt, a ki természetesen ismét fájalmát fejezte ki a felett, hogy Tisza Kálmán elhagyta elveit.

Hírek a délszláv lázadásáról.

A déli zavargások teréről mindenkéltől azon hirt kell regisztrálnunk, hogy Montenegróval sikerült oly megállapodást létesíteni, mely a mi csapataink és a montenegrói határvédelem közötti összeműködése által a szoros határvédelem hatályosságát biztosítja. A szomszéd fejedelemségektől conperatiót nem kívánhatunk, erre nemzetközi jogalap nincs, de megkövetelhetjük a szoros neutralitást, meg azt, hogy a lázadás onnan sem anyagi, sem erkölcsi támogatást ne nyerjen. Erre a kormányok és hivatalos közegek neutralitása nem elég, hanem gondoskodni kell, hogy nem hivatalos elemek se viselkedjen ellenünk nyíltan vagy alattomban háborút.

Szerajevóból ezeket írják a „Deutsche Zeitung”-nak: A tavaszra várható ujencozás miatt tompa forrongás uralkodik az országban. A muzulmánok ezt mondják: „vesetek ránk kétszeres adót, de veredőt ne követeljenek tőlünk”, és a szerbek, spanyol zsidók, a kik eddig nem katonáskodtak, secundárnak nekik. Előkelő muzulmánokból álló küldöttséget utasított vissza a napokban az országos kormány főnöke, mely a vedtörvény eltörlését akarta kívánni tőle. Januárius első napjaiban 300 mohamedán gyűlést tartott éjjel az Ali pasa mecsetben; a rendőrség hajnali 3 órakor meglepte és föloszlatta a gyűlést.

A 11. gyalogezred (piseki kiegészítő kerület) egy csapatja 80 emberből álló bandára bukkant Korito mellett. Rövid harc után egy tiszt és öt közlegény megsebesült. A banda ott hagyott hat halottat és négy súlyosan sebesültet és a hegyek közé menekült. Abban nem lehet kételkedni, hogy a lázadás szervezője van.

A déli vidéken elhelyezett csapatok tartalékosainak behívására megtettett az előkészítő intézkedés. A Linzbén állomásozó Constantin ezred parancsot kapott, hogy készen álljon az indulásra. Egy becsi fuvaros megrendelést kapott a hadügyminisztériumtól, hogy rövid idő alatt 600 két lovas kocsit küldjön Hercegovinába.

Jovanovics kívánata Kober és Winterhalder vezérőrnagyok Dalmáciában dandárparancsnokságot kaptak. Csikós altábornagy részére más működési kör jelöltetett ki.

Starjevics Metki agitátor Trebinjéből megszökött. A házat kiküldték; a pinceben titkos folyosókat 300 puskát és 200 szuró fegyvert találtak, továbbá olyan írásokat, a melyekből kitűnik, hogy a fölkelők nyár óta készülnek és hogy 24 község kötelezte magát, hogy a lázadás kitörése esetében a fölkelőkhez csatlakoznak.

A „Tages postnak” Belgrádból a következők írják Pero Matanovicról: Először Szt.-Péterváron, aztán Belgrádban gyűjtött pénzt, az utóbbi helyen mellőzte a miniszterekkel való érintkezést, miután segélyt egy sem vár tőlük. Mihail exmetropolitán közbenjárásával, mintegy 240000 frankot kapott, részint készpénzben, részint utalványokban. A mult évben 24000 aranyat kapott Moszkvából agitációs célokra Délmagyarországban. Matanovics oda nyilatkozott, hogy nem reméli Ausztria-Magyarországot legyőzni, hanem hiszi, hogy éveken át Gue-

nek a „tilos a bemenet” feliratu ajtó felé, hol a balek kifejezést bátorodik abból vélemények adni, hogy ide talán nem is volna szabad bemenni? — mely hallatlan balekseggel kemény dorgatást kap. A szinpadon megjegyzi, hogy a diszletek messziről sokkal szebbek, mint így közelről, a miért ismét kikap, hogy ne blamirozza magát.

Az átalakított nézőtér s szinpadon dolgoznak a munkások, disztók, padló sikarolók s mindnyájuk közt, mint valami magassabb szellem, jár-kel az öreg Boránd, osztva parancsait. — Boránd bácsi nagy ur; van is nagy becsülete a bizottság előtt; kínálják szivarral, borral. No még egy pohárral, nem árt az meg! Boránd különben maga sem mondja egy szóval sem, hogy megárt. Megnyugtatta az aggódókat; csak ne tessék felni, olyan lesz itt estére minden, mint a csellag, s mint a ki jól érti dolgát, jelentősen hunyorít szemével, mintha mondaná: több termet disztettem én fel, mint a mennyiben az urak táncoltak. Alios ego vidi jam ventos.

Különbben a fiatal óriások hamar megnyugodnak, el vannak telve reménységgel s a siker biztos tudatában oszolnak szét, ki-kidolga után. Egyik műértőleg vizsgálja a szinpadalást, másik a próbatereben levő, becsületben megagótt klavir zavarja, valóságos attentátot követve el a többiek hallázeke ellen; a szegény első évest szalasztják ide is, oda is, a mire szükség van; a veteránok pedig kiválasztanak egyet a nyitva levő öltöző szobák közül, keritnek széket, asztalt; kártyát nem kell keríteni, az kerül magától s a munkának a bizottsági irodában előtte való nap elejtett fonala újra fölvetetvén, folyik a dolog delig.

De végre a test is megkívánja a magát.

rilla harczot tarthat fenn és terve Orosz- és Angolországának alkalmat nyújtani, hogy Ausztria-Magyarországot az occupatio feladására indítsa.

Egy mult századbéli patens a kívándorlók ellen.

Naponként új meg új hírek érkeznek az ország különböző vidékeiről, melyek a kívándorlásokról adnak szomorú tudósítást.

A mindinkább jobban-jobban elszaporodó kívándorlások mikénti megakadályozása végett egyetemen tartanak gyűléseket, megyei és városi törvényhatóságok küldenek feliratokat az országgyűléshez. Tehát most, midőn a kívándorlás napi tárgyat képezi, nem tartjuk érdektelennek az alantabb közölt Mária Terézia korabeli mult századi rendeletet bemutatni olvasóinknak. — A rendelet a d e b r e c z e n i levéltárban őrzött eredeti után szóról szóra így hangzik:

Patens

az országból kiköltözők ellen.

Felséges Császárné és Koronás Királyné Asszonyunk kegyelmes parancsátjából hirdetik: Jöjjék a felsőbb esztendőkhöz kemény büntetések alatt megtiltotta vala ő Felsége, hogy országában levő jobbágyai között senki akár micsoda rendű ember legyen, az ő Felsége kegyelmes engedelmé nélkül idegen országokra ki ne költözzék, hogy ott magát letegye vagy szolgálatot vegyen; mindazáltal tapasztaltatik, hogy sokan hol önkényt maguktól indulván, hol pedig idegen országból bejáró Hitezők vagy Emissariusok által elcsalattatván kiköltöznek. Arra nézve parancsolja ő Felsége, hogy az ilyen Hitezők ellen ha megkapattatnak Rövid vagy Summa Processus formátusok, melyet Stand Rechtnek neveznek, és az alább irt mód szerint minden engedelmé nélkül megbüntessenek. Mely végre, elsőben: Mihelyt az ilyen Hitező kézben akad, azonnal vigyék a Vármegyé, Város vagy Dominiom tömlőcébe, — a hol Jus Gladii vagyon és a melyiket közelebb érik, ott rövideden tétessék meg a törvénye. — 2-szor Ha reá bizonyosodik a hitegetés akasztófára ítéltessék, az az executio 24 órával tovább ne halasztassék, semmit nem hajtván reá ha apellál, vagy ő Felsége gratiájához folyamodik. 3-szor Mihelyt kézben akad a Magist-ratus azonnal írja meg a F. Locumtenentiale Consiliumnak. 4-szer Azok pedig a kik rajta kapattatnak, hogy ki akartak az Országból költözni, ugy azok is, a kik ezen szándékokban valami segítséggel voltak, valamelyik várba küldtettenek, a hol három esztendő g való rab-ságban dolgozzanak, azok is a kik tudták hogy kiakarnak szökni, és jószágaitak megtartoztat-hattak volna de nem cselekedtek, a dolgoknak mi voltához képest megbüntetődnék 5-szor Ha pedig valaki ugyancsak kiszökik idegen Országban, annak a józága confiscáltatik, és ha vagyon valami örökség, a melynek jövedőben reá kellett volna szállani: ahoz való jussát is elveszti. 6-szor Ezen tilalom nem illet a mes-terlegényeket, a kiknek valamint eddig ugy ezután is szabad leszen vándorolni, és az Országból kijárni. 7-szer Ha pedig másféle ember igyekszik kiköltözni, az ő Felsége Orszá-gából, folyamodjék felséges Asszonyunkhoz, és nyerjen engedelmet, mert különben a feljebb irt büntetést el nem kerül. 8-szor A ki az ilyen Hitegetőket vagy azoknak lapangtatott vagy szökött embert bejelent, vagy megfog, 24 Rhenus forint leszen a jutalma.

Melyek a végett adatnattak mindeneknek tudtára, hogy kiki tudjon a büntetéstől őriz-kedni. Debreczen, 1752. Október 9. Közli:

K. L.

s kalabriászsal még egy jogász sem lakott jól; abba hagyják s indulnak kifelé. Ebben a percben ront be lelkendezve az elnök, kezében valami papírt tartva, s a sietéstől felig elfu-ladvá kiáltja:

— Telegramm: jönnek a váradi fiúk; megyünk delután a vonathoz elbők! Egy har-sány eljen hangzik fel s rögtön elhatározzák a fogadtatás részleteit.

Delután aztán az indóháznál a perrenon van díkező, köcső-ös bemutogatás, ölelkezés, s bevonulás.

E közben beakonyodik. Még egyszer el-válnak, hogy a döntő pillanatban este a tűn-déri fényben uszó báteremben találkozzanak. Nyolcz óra van; még üres a terem, de ök en pleine parade már ott járkálnak kettésével, harmasával. — Az első éves a chapeau claquejában gyönyörködik s örökösen pattog-tatja a fura kalapot; fel nem mer tekinteni a mindinkább megtelő páholyokba; azt hiszi, minden szem őt nézi. A táncrendszotgató helyére megy a bejárathoz, a cigány is el-foglalja helyét az emelvényen. A bálelnők órá-jára néz; fel kilencz, ideje a bála nyártra menni. A többiek ezalatt izgatottan várják visszaér-keztét. Lassanként gyul a közönség, a beve-zetőnek mindig több-több dolgok akad. Végre, — belép az elnök, karján a lady patronesse, s méltóságosan halad keresztül a bizottság al-kotta soronaton. Rázendül a Rákóczy, s Terp-sychore átveszi fényes birodalmát.

De hiszen mindez csak volt így! Hiszen nem lesz már több bál a színházban, s jogász-bál sincs többé!

„Fuius Troies!”

W. . 22

Az új szerb patriarcha.

— Angelics. —

Angelics Germán kinevezetett patriarchává. Kinevezetése tegnap hirdettetett ki a congressuson. Ez alkalomból közöljük az új patriarcha életjáratát.

Angelics Germán, az ujonnan kinevezett szerb patriarcha, kit vasárnap fognak a karloviczi székesegyházban hivatalába beiktatni, született 1822. augusztus 10-én Karloviczbán. Atyja a székesegyház egyik papja volt. Angelics elemi iskoláit s a gymnasiumot Karloviczbán, a filozófiát Budapesten, a jogot Szarapaton végezte. A jogból a cenzurát 1845-ben, tehát 23 éves korában tette le; a vizsgáló-bizottság elnöke gr. Cziráky János volt. Majd Gyurkovics konziliárus, táblai ügyvéd és a szerb-horvát iskolák főtanfelügyelője mellett mint patvarista működött. Bár a fiatal ügyvédnek fényes pályára volt kilátása, ő Karloviczbán ment teológiát tanulni, minek elvégzése után 1847. végén szerzetes lön és mint ilyen 1848-ban Rajasics patriarchasága alatt Triesztbe ment tanítónak itt két évig maradt 1850-ben Karloviczra hivatott a patriarcha mellé, s a karloviczi gymnasiumban a német és görög nyelvet tanította. 1851-ben prototia-kon, 1853-ban archidiacon, s a consistorium titkára, 1865-ig pedig a karloviczi seminárium tanára volt. Az omladina ellen már 1861-ben elkezdte a harczot, melyet az omladina rend-külvilág elkeseredéssel és szenvedéllyel folyta-tott. Az ő működésének és fáradozásainak köszönhető, hogy 1864-ben az elhunyt Rajasics helyére Masirevicset választották patriarchának. Ekkor mondá Angelics azon emlékeztetés szava-kat, hogy „Miletics pártja ellen addig fog harczolni míg fej lesz testen.” Angelicset 1872-ben a zsinat bácsi püspökké választotta s 1874-ben székebe iktattott. 1879-ben pedig Ivackovics nyugdíjaztatása folytán őt bízták meg a patriarchatus adminisztrációjával.

Angelics jelenleg 60 éves, physisai és szellemi erőinek teljében. Alakjára nézve im-pozáns, igazán patriarchai jelenség.

Debreczen szab. kir. város népoktatási állapota az 1881-ik évben.

(Folytatás.)

VI. Felekezeti elemi iskolákban, nőnőveldeken s izr. magánisko-lákban működött tanítók s tanító-nők száma = 80.

Tanító volt = 54, ezek közül rendes = 46, segéd = 8, tanítónő = 26, ezek közül rendes = 10, segéd = 16.

Szolgálati idejökre nézve:

1—5 évig szolgál =	42.
5—10 „ „ =	12.
10—15 „ „ =	4.
15—20 „ „ =	6.
20—25 „ „ =	5.
25—30 „ „ =	5.
30—35 „ „ =	2.
35—40 „ „ =	1.
40—45 „ „ =	2.
50 en felül „ „ =	2.

Életkoruk szerint:

15—20 éves =	7.
20—25 „ „ =	22.
25—30 „ „ =	7.
30—35 „ „ =	8.
35—40 „ „ =	12.
40—50 „ „ =	9.
50-en felül „ „ =	15.

VII. Az elemi iskolák, nőnővel-dek anyagi és szellemi állapota.

a.) Anyagi állapot.

Kitűnő volt = 33, — jó = 13, — ki-elégítő = 2, — rossz = 3.

b.) Szellemi állapot.

Kitűnő volt = 20, — jeles = 11, — jó 12, — kielégítő = 7, — rossz = 1.

VIII. falkola volt = 7, iskolakert = 22, — testgyakorlótér = 41.

Tan-eszközök közzül.

Fali író, számoló tabla = 85, — fali olvasó tabla = 40, — fali-térkép = 156, — földgömb = 45, — természetrajzi eszköz = 38 gyűjtemény, természettani eszköz = 13 gyűjtemény, iskolai könyvtár = 39, — torna-eszközök = 3 gyűjtemény.

IX. Elemi iskolákra, nőnővelde-re, árvaházakra s iparosok is-kolájára tett kiadások.

1. Ref. elemi iskolákra	=	28369 frt,
2. R. kath. elemi iskolákra	=	6115 frt,
3. Ref. egyh. nőnővelde	=	4500 frt,
4. Magán nőnő. kiadásai	=	3200 frt,
5. Iparosok iskoláztatására	=	4780 frt,
6. A népiszkolai helyiségek és ref. egyházi nőnővelde	=	253117 frt becsértéknek
6% kamatja	=	15186 frt 02 kr,
7. Izr. iskolák kiadásai	=	1462 frt,
8. Kisdóvodákra tett kiadás	=	3457 frt,
9. Róm. kath. árvaházra	=	9286 frt 50 kr,
10. Nőegyleti árvaházra	=	2676 frt 59 kr,
11. Város által árvák segé-lyezésére tett kiadás	=	4861 frt 89 kr.
Összesen	=	83894 frt 00 kr.

X. Általános anyagi és szellemi haladás.

1. Általános szellemi haladás.

1. A hely. hitvallásuaknál 2 új tanítónői állomás szerveztetett, nevezetesen a Hatvan-külvárosi iskolában, melyre Kovács Etelka ok-leveles tanítónő alkalmaztatott, a Csapó-kül-

városi iskolába pedig Treleczy Matild szin-tén okleveles tanítónő.

2. A ref. leányiskoláknál az osztályok száma szaporodott 2-vel, um. a Hatvan-külvá-rosi iskolában az V-ik, a Csapó-külvárosi isko-lában szintén az V-ik osztálytal.

3. A ref. fiiskolai osztályok száma szintén 2-vel szaporodott, nevezetesen az ispotályi és árok-utcai fiiskolákban.

4. A természeti tudományok körébe tar-tozó állattannal lehető legsikeresebb és leg-eredményesebb taníthatasá végett Tóth Lajos ref. ispotályi fiiskolai tanító ur mult 1880-ik tanév 2-ik felében iskoláját Triesztból és Fiu-méből kapott nagyszámu és igen szép peldá-nyokat képviselő csiga és kagyló gyűjtemény-nel, s ezenkívül több emlős állat, — madár-fajt képviselő kitűnő állatokkal látta el, hogy azokat természetben való felmutatás által ö-vendekeivel alaposan megismertethesse.

5. Szabó József czepléd-utcai ref. leány-iskolai 70 éven felül levő agg tanító f. évi május hónapban tartott ref. tanítói értekezleti gyűlésben a gyermekek vallásos és erkölcsi neveléséről tartott paedagogiai és didaktikai szűlékre, nevelőkre és a tanúgy barátaira néz-ve egyiránt tanúságos értekezést Főtiszteletű és Nagyságos Révész Államt püspök ur indit-ványa folytán a ref. egyházi előjáróság kinyo-matta és annak házakénti kiosztását elren-delte.

6. Tóth Károly csapó-külvárosi ref. le-ányiskolai tanító ur újabb módszer szerinti szép írástól iskolájában lehető legszebb si-kerrel és valóban fényes eredménnyel tanította s azt magának és leányának Tóth Irmának is-kolájában meghonosította; ezen iskolák növen-dekei irnak jelenleg legszebben az összes deb-reczeni 48 elemi iskolában.

7. Molnár Janka róm. kath. leányiskola felsőbb osztályainak tanítónője Hajdumegye több közegéből tanfelügyelői buzdítás folytán bejött ref. és róm. kath. fiiskolai tanítót tani-tott meg a háziipar több ágára hogy azokat az illetők iskoláikban növendékeik között me-gthonosíthassák.

8. Főgond fordítottat arra, hogy nagy-méltóságu m. kir. miniszter urnak mult 1880-dik évi augusztus hó 18-án 1046 eln. sz. a. a hazai összes tanfelügyelőkhöz kibocsátott s városi közigazgatási bizottságnak 1880. évi szeptember hó 5-én tartott ülésében tárgyal-tatott miniszteri rendeletben foglalt azon meghagyás-nak elég tétessék, miszerint a népiszkolai tan-tárgyak közül az olvasásra, írásra, és az ezek körébe tartozó maganyelvtanra s számtanra fordítások a főszű, s ezen kívül a lélekölő és elmetmítő könyvelőkölöztetés és magol-tatás helyett a növendékek alapos tanítására és értelmi kiképzésére fordított legnagyobb gond.

2. Általános anyagi haladás.

1. A ref. leányiskoláknál a tantermek száma szaporodott 2-vel.

2. Az iskolai takarékpénztárak száma a reformátusoknál szaporodott 7-el, s e tekintet-ben különösen kiemelendő Lévy Lajos nagy-csapó-utcai ref. leányiskolai tanító ur, ki első hozta be hazánkba az ismétlő iskolába a ta-karékpénztárt.

3. A mehtenyészésre való oktatást és az emilitt állatokkal gyakorlatilag való elba-pást a ref. iskolák közül a csapó-külvárosiban Kiss Lajos tanító kezdte meg, a hatvan-kül-városiban pedig Papp Péter, a czepléd-utcai-ban Sütő József tanítók.

XI. Nevezetesebb iskolai ese-mények.

1. Tóth Lajos ispotályi ref. fiiskolai ta-nítót. Ő cs. apost. kir. felsége 34 évi kitűnő tanítói működéseért a koronás ezüst érdem-keresztel tünette ki.

Szabó József czepléd-utcai ref. leány-iskolai veteran tanítót 50 éves kitűnő tanítói működésének elismerésül az arany érdem-keresztel tünette ki. Utóbb nevezett tanítót ez évben azon igen szép kitüntetés is érte, hogy a ref. egyházi nt. és tek. közgyűlés fel-százados tanítói működéseért jubilealis ünne-pély tartásával tisztelte meg.

2. Nagyméltóságu közoktatási m. kir. mi-niszter ur a debreczeni ref. tanító egyület f. évi június hó 30-án 12196. sz. a. kelt ke-gyes intézményével kitüntette, ki is nevezett rendeletével a Magyarországon jelenleg létező összes tanító egyuleteket f. évi augusztus hó 12-én egybegyűlt orsz. tanítói testületi gyű-lésre hívta meg, oly módon, hogy minden egy-let saját kebeleiből az eg etemes gyűlésre ti-tkos szavazás által egy-egy képviselőt válasz-son, ezek alkották hazánkban fennállása óta a kormány által összehívott legelső egyetemes tanítói gyűl t, s ezt megelőzőleg miniszter ur ő nagyméltósága az országos tanítói gyűlés tárgyait előkészítő nagybizottságba Magyar és Erdélyországból 14 tanítóegyletet hívott meg, melyek közül 12 községi, 2 hitfelekezeti s ennek egyike a debreczeni ref. tanító egylet, másika pedig a kalocsa vidéki róm. kath. ta-nítótestület volt, s e kettőt érte a hazai ösz-szes hitfelekezeti tanító egyuletek közül az országos tanítói nagy bizottságba való meghí-vás, illetőleg díszes kitüntetés.

3. Folyó évi mártius hó 6-án 5972 sz. a. kibocsátott m. kir. közokt. miniszteri rendelet alapján kelt tanfelügyelői felhívás folytán a kelt tanfelügyelői felhívás folytán a budapesti országos nőiipar kiállításra a debreczeni ref. és róm. kath. leányiskolák tanítónői közül Tóth Irma, Herczeg Jánosné, Köröndi Julia Kálmán Lajosné, Köröndi Zsófia, Kovács Etelka, Molnár Janka, Molnár Mária és Kur-sinszky Lászlóné Ince Terézia, részint önmag-uk legnagyobb részben pedig növendékeik ál-tal készített igen szép kézimunkákat és figye-lemreméltó házi ipari czikkeket szolgáltat-ták a debreczeni nőegyletnek felküldés végett.

4. Vá-folytán az tanulmányo-közül Molnár Matild, pedig 7-on-mán Lajosn-haria Már-Matild.

5. Ké-tesen Man-Jakobovics

— A-vasárnap t-„Korona” v-fesleges, radni a töl-bad követk-ezen bál fe-gieknél; le-megtett ar-jobb, szebb-digi bálók-a rendező-főfigyelmét-sadalom n-felvétessek-tetni, hogy-igen fényes-ság minden-magához ö-ugyanazért-is, hogy ez-meges meg-valódi mag-reánk hagn-„lassu mag-párja ninc-dező bizott-igen tiszte-küldeni, ki-tartoznak-zottság ezt-polgártársá-ból, miszer-a barátság-gártarsáiva-magyar ke-és reméljü-válogatotta-holnap öss-látott. Me-semmifele-czot virad-seuki, min-fogjuk.

— S-tósága f. h-m o u k é-kar 1881

— J-után ünne-mellett az

— A-hó 3-án a-tandó közv-belépti je-rekes ura-László ur-este a pén-tárnok.

— /-sítettnek,örvendő c-nünk; u-vászónaru-azok, min-másik a-hol a Rich-felmondatv-mellett a-kével is e-kiszabott-hozatik m-házall és-szerződése-Károly ur-sületünk t-tárak 10%-Pongrácz-tára, Kub-pész üzlet-tek egye-üzletekben-mények a-azért a t.-kizárólag-csak öszse-nemű üzle-velünk öze

— T-év folyán-fognak le-az illető-hogy Par-mintegy h-nőségü k-gyar közs-hororderje-igazgató u-Miután ez-viszonyok-apított h-zóvetlen

4. Városi és illető egyházaik segélyezése folytán az orsz. nőiipar-kiállításra felküldettek tanulmányozás végett a róm. kath. tanítónők közül Molnár Janka, a ref. tanítónők közül, pedig 7-en nevezetesen Herczeg Jánosné, Kálmán Lajosné, Szabó Józsefné, Tóth Irma, Biharia Mária, Kovács Etelka és Trelezky Matild.

5. Két izr. zugiskola bezárattott, nevezetesen Mandelné, szül. Pollák Luíz leány, és Jakobovics Mayer fia zugiskolája.

Kiss József,
kir. tanfelügyelő.

Napi hírek.

— A debreczeni szabadelvű párt holnap, vasárnap tartja 3-ik téli táncmulatságát a „Korona” vendéglő termeiben. Mondanunk is felesleges, hogy a holnapi bál sem fog elmaradni a többiektől, sőt ha az előjelekből szabad következtetést vonni, azt hisszük, hogy ezen bál fényesebben fog sikerülni az eddigiekénél; legalább a rendező bizottság mindent megtett arra nézve, hogy a holnapi bál még jobb, szebb és sikerültebb legyen minden eddigi báloknál. Már maga azon körülmény, hogy a rendező bizottság a maga megalakításánál főfigyelmét fordította arra, hogy abban a társadalom minden osztálya különbség nélkül felvétessék, azon reményekre enged következtetni, hogy a vasárnapi szabadelvű párt bálja igen fényesen fog sikerülni. A rendező bizottság mindent elkövetett, hogy a polgárságot magához ölelvén, azzal együtt mulathasson; ugyanazért e helyütt bátorságot veszünk arra is, hogy ezen város intelligens osztályának tömeges megjelenését is kérjük, hogy így aztán valódi magyar kedéllyel járassuk őseinktől reánk hagyott azon szép nemzeti tánczot, a „lassu magyart”, a melynek széles e világban párja nincsen sehhol. A meghívásokban a rendező bizottság nem volt fukar, mert azt olyan igen tisztelt családokhoz is bátorkodott elküldeni, kik politikai nézeteikre nézve nem tartoznak ugyan pártunkhoz, de a rendező bizottság ezt nem korteskedésből tette, hanem polgártársai iránti azon tisztelet és szeretetből, miszerint fáj lelkenek, hogy ezen hozzá a barátság és rokonság kapcsaival fűzött polgártársaival egy fedél alatt nem tud igazi magyar kedéllyel együtt mulatni. Mi hiszszük és reméljük, hogy a „Korona” terme szebb, válogatottabb közönséget — mint a milyen holnap össze fog benne gyűlni — még nem látott. Meg vagyunk győződve róla, hogy semmiféle tánczteremben, a „három a tánczot viradig” még nem járta lelkesültebben senki, mint a minő kedvvel holnap tánczolni fogjuk.

— Számonkérő szék. Főispán ur ő Meltósága f. hó 23-án délelőtt a városháznál s a munkérő székét tart, a városi tisztikar 1881 évi tevékenysége felett.

— Jégspórt. Holnap azaz vasárnap délután ünnepélyes körcofolyás tartatik zene mellett az egyleti jágályán.

— A helybeli nőegylet által f. é. február hó 3-án a Korona vendéglő helyiségében tartandó közvacsorával összekötött táncmulatságra beletti jegyek előre válthatók Szepeasy és kereskes urak di zmu kereskedésében és Beke László ur divattermében, a bál napján pedig este a pénztárnál. Márton László n. é. pénztárnok.

— A tisztviselő-egyesület tagjai értesítettek, hogy újabban két igen jó hírek örövendő czéggel sikerült összeköttetésbe lépniük; u. m. a Kardos László rófos- és vászonárú-raktára, hol a kedvezmények ugyanazok, mint a Kunz J. és társa czégnél; másik a Csanak József fűszerárú-üzlete, hol a Rickl József Zelmós czéggeli szerződés felmondatván, tagsági jeggyel való igazolás mellett a tagok kívánatra bevásárló könyvecskevel is ellátottak, az új bélyegtvörvény által kiszabott díj lefizetése mellett. Emlékeztetbe hozatik még a tisztelt tagoknak, hogy a színházzal és nagyerdő gőzfürdőre nézve fenálló szerződésen kívül, melynek jegyei a Tamassy Károly ur gyógytárában szolgálatnak ki, egyesületünk tagjai részére az összes gyógyszerárak 10%, kedvezményt nyújtanak, s hogy a Pongrácz G. papír-, Holvay Gy. varrógép-raktára, Kubinyi E. szabó- és Tóth Ferencz cipész üzlete s Lőfkovics általános bazarja léptek egyesületünkkel szerződésre; mindezen üzletekben új évtől kezdve az összes kedvezmények a vevők javára vonatnak le. Kérem azért a t. cz. tagokat hogy szükségleteiket kizárólag ezen üzletekben szerezzék be, mert csak összetartás által erendjük el, hogy másnemű üzletek tulajdonosai is készséggel lépnek velünk összeköttetésbe. A titkár.

— Telepítési ügy. Torontálmegeyében ez év folyamán nagy jelentőségű telepítvények fognak létesülni. A magyar alvidék lakói s az illető érdekelt közegek általában tudják, hogy Pancsova és Kubin városok közt, a mintegy harminczhat ezer holdnyi kintűnő minőségű kincstári birtokok ez évben három magyar közszeg telepítették le. A telepítés nagy horderejével Nagy György szegedi kincstári igazgató ur mint kormánybiztos van megbízva. Múltan ezen községek közül kettőbe a helyi viszonyok tekintetbe vételével, a már megálapított határozat folytán rom. katholikus, a közvetlen Pancsova mellett létesítendő

Hertelendifalvára pedig református vallásu magyarok fognak telepítettetni: ennelfogva felhívatnak magyar polgártársaink, hogy a kik magok és családjaik részére egy jobb otthont és jövőt szeretni s biztosítani óhajtanak, hazánk e legdusabb termősi vidékére, a híres bánáti Kánaánba telepedjenek le. Minden egyes telepes kap 800 □ öl ház és udvartelket, nyolcz hold kintűnő külterket 1600 □ ölelve számítva, mely föld különösen kerti veteménynek használva, mesés jövedelmet biztosít. — A telepítési szándékozók legelőnyösebben cselekedzenek, ha megbízottaitk Pancsovára küldik, a kik is itt a telepítvényes közszeg bizottság elnökénél Szabadkay Ignác jegyzőnél jelentkezvén, minden további utmutatást és felvilágosítást a legszivesebben nyerendek. A megbízottak, illetve meghatalmazottak egyttal a birtok területet is megtekinthetik s így személyes meggyőződést szereshetnek. A jelentkezés, illetve folyamodás folyó 1882. év márczius hó utolsó napjáig megtendő, későbbi jelentkezések és kérvények figyeimen kívül hagyatnak.

— Szintársulatunk jövő évi szervezését már megkezdte igazgatónk. Eddig, mint halljuk, a következők irtak alá új szerződést: Némethné Demjén Mari, Abonyi, Németh és Delin Henrik. Ezekon kívül több jeles tagot szolgált fel az igazgató új szerződés kötésére.

— Igén helyes felszólalás küldetett be hozzánk aziránt, hogy a színház előcsarnokában az előadás végével az ajtókat a várakozók ugy elállják, hogy a kijutathas a legnehezebb akadályokkal van összekötve. Jó lenne, ha e tekintetben az ott felállított rendőrség intézkednék, s az előadások végével, mint az a fővárosban is van, — az előcsarnokban való csoportosulásokat megtiltaná.

— Felhívás. A budapesti kereskedelmi akadémiában Debreczenben és vidékén tartózkodó volt növendékei tisztelettel felkértenek, hogy címeket — a kereskedelmi akadémiára 25 éves évfordulójának megünnepelese tárgyában szükségelt közelek megtétele végett, helybeli légszuszgyár igazgató Antolovits Gyula urhoz, mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Debreczen, 1882. Január hó. Schmidt Adolf, Szabó Kálmán.

— Mándoky Béla színházunk volt igazgatója, mint több fővárosi újságban olvassuk, ismét színigazgató lesz s már szervezi is társulatát. Ugy halljuk, hogy a kassai színházért fog pályázni.

— A turkevel casino-egylet 1882. évi jan. 28-án, saját helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez. Beletti-díj 1 frt, család-jegy 3 frt. Kezdeté 8 órakor.

— Tanoncz keresetetik. Ifj. Csáthy Károly kir. gazd. tanint. könyvkereskedésében Debreczenben egy 2 vagy 3 gymnasiumot végzett ifju tanonczul azonnali felvétetik. Bővebb feltételek ugyanott tudhatók meg.

— Rákóczy György biblijája. A középkor egyik sajtósága fényűzése, mely ma megint vissza kezd tenni az amatőröknek, a drága kötetű könyvek voltak. A pápák, fejedelmek, főpapok és főurak pazar fényt fejtettek ki, ki-vált a biblia köteteknél. Egy Rákóczi György-féle arany táblájú bibliját történi régi iratokban többször említés, melynek nyomára jönni azonban nem sikerült. Most a könyvkiállítás alkalmából azonban váratlanul beküldte az aradi gimnázium. Rendkívül érdekes és díszes példánya ez a középkori hazai könyvkötészetnek és őtvázemesterének.

— Göczel Istvánnak e hó 21-én azaz ma szombaton este 8 órakor fogják átnyújtani a díszkardot, melylyel tisztelői kárpótolták elvesztett tiszti rangját. A díszkard pompás. A dömöczkölt penge igazi keleti, edzett arab filátrakkal, a markolat mellett pedig aranyos vésettel: „Kardot kardért, Göczel Istvánnak 1881.”

— Meteor hullás. Glogovácson hétfőn este kilencz óra tájban a vasut állomásától a 2-ik órház táján nagyszerű látványt nyújtott egy meteor leesése. A léget villámgyorsan hasító kekesfényű lángszerű ragyogás terjedelméről itélve, nagy darab lehetett a lehullott lebbk, melynek megkeresése iránt már intézkedések történtek.

— Jó étvágyuk van a spanyoloknak. Mint egy madridi újság beszéli, a karácsony ünnepek alatt 600,000 pulykát ettek meg. Múltan a városnak alig van 400,000 lakosa, képzelhetni, hogy mindegyik k ugyancsak jóllakhatott.

— A kártyajáték Oroszországban igen nagy elterjedésnek örvend. A fővárosok legfényesebb ur: körei, ép ugy mint az ország belsejében elrejtett félreeső mezővárosokban a hivatalnokok és kereskedők egyaránt szenvedélyt őrzik a kártyázás. Pétervárott Moszkvában, de minden kormányzósági székhelyen alig van ház, a hol a kártyázást napirenden nem volna, sőt vannak egyes családok, melyek egyenesen a játékosoktól beszédett kártya pénzekből ur-módot tartanak. Emaz adatokat a kártyagyártás mérve is igazolja. A kártyagyártás Oroszországban kincstári szabadalom tárgyát képezi és csakis egy kártyagyár létezik. E gyárban naponként 24000 játékkártyát állítanak elő. Ha átlag 300 munkanapot számítunk, ugy évenként 7.200.000 játékkártyát gyártanak.

— Hárem könyvfár. Abdul Medsid szultán a mostani Abdul Hamid szultán atyja annak idején számos francia regényt fordítottott le és nyomtatott ki a konstantinápolyi állami nyomdában és azután kiosztotta azokat a császári feleségek között, hogy ezeknek kellemes időtöltés szerezzon. Abdul Medsid pelpája, ugy látszik, utánzókra talált a keleti fejedelmek közt. Angol újságok jelentése szerint ugyanis Seid Tukri szultán Maszkatban Delarábiában, a kinek négyszáz odaliszka van, pár héttel ezelőtt néhány ügynököt küldött Indiába, hogy

háreme számára 20,000 frt ára francia szenzációs regényeket vásároljanak arab és persa fordításban. Egy a szultán által kiküldött bizottság azonban megfogja e könyveket vizsgálni, mielőtt az odaliszkok kezébe kerülnek, vajjon nem tartalmaznak e a jó erkölcsökkel és a koránál ellenkező dolgokat. — Hátha megromlanának a hárem hölgyei!

— Egy rablófőnök idyllje. Néhány hónappal ezelőtt a Palermo közelében fekvő Valle di Olma faluban egy idegen, Coppelli Pasquale név alatt telepedett le. Nem sokára alkudni kezdett egy házra, melyben üzletet akart nyitni. Az idegennek megnyerő modora volt, s különben is igen jámbor életű lévén, a falu lakosai csakhamar nagyon megszerették. Több tisztséget nyert el, sőt több leány volt hajlandó vele házasságra lépni. Néhány nappal ezelőtt azonban Invizo Pepino rendőr a faluba jött és a fogadóban véletlenül Coppelivel találkozott. A rendőr az idegenben Tangelo Giovanni, kegyetlenségeiről hírhedt rablófőnököt ismerte föl, kit a hatóság mindeddig sikertelenül keresett. Utána járván a dolognak, kistült, hogy nem csalódott s azonnal el is fogta Coppelit. Ez mindent vallott és csak azt sajnálta, hogy a megkezdett becsületes életet nem folytathatja. A mint monda, ezuttal igazán meg akart javulni.

Időjárás január 20.

Európában: A nagy légnyomás (783—784) a kontinens északnyugati részéből kiterjed (772—774). Különböző szelekkel az idő változó, száraz. A hőmérséklet nagybodott.

Hazánkban: Nyugati és északi, viharos szelek mellett a hőmérséklet nagybodott, a légnyomás változott. Az idő napos, ködös; vihar volt Selmeczbányán és Késmárkon. Az ország nyugati feleiben fagyponpon felül 1—5 foknyi meleg volt, keleti feleiben is a hideg 3—4 foknyira enyhült.

Kilátás a jövő időre. Hazánkban: Napos, felhős-borús változó időt várhatni továbbra is, a hőmérséklet változása s helyi csapadék csekély lehet.

A közönség köréből.

Kereskedőink különösen pedig kereskedelmi és ipar kamaránk figyelmébe!

A budapesti kereskedelmi csarnok azon nyiltan kimondott czélból, hogy a vidéki detail vevőket a fővárosba vonzza, a főbevárlási évadok elején mérsékelt az ugynevezett kéjvonatok közlekedését kermelte s szándékolt oly helyen, — hol a mint látszik egészen elfeledtek, hogy a vidéknek is van elegendő megterhelt kereskedői és iparos osztálya, melyet gyarmolítani nem pedig károsítani kellene — elismerte, hogy az első ilyenmű vonat — a főrendezést a m. kir. államvasutak igazgatósága vette magára — ez év Márczius 15-re ki is van tűzve.

Felesleges itt bővebben kifejteni, mily káros hatása leend ezen természet ellenes versenynek az egész vidéki és így városunk kereskedelmére és iparára, melytől éppen azon időben midőn maga az évszak hozna némi forgalmat, ily mesterséges uton akarják azt elvonni. Nem lenne nehéz azt is kimutatni, hogy mind ez a nagy közönségnek is csak kára szolgát, itt azonban mindebből nem bocsátkozunk csak kereskedőinket kívántuk e komoly veszélyre figyelmeztetni s minthogy az még talán összetartó és erélyes fellépés által megelőzhető lenne őket a jónak látott intézkedések azonnali megtételére felhívni, kereskedelmi és iparkamaránkat pedig tisztelettel kéri, méltóztatni szövetkezve a társ kamarákkal ezen az egész vidéki kereskedelmi és iparos osztály jogosult és legéletbevágóbb érdekeit melyen serto terv valósitása ellen hathatós szavat kellő helyen fölemleni.

Debreczen, 1882. január 21.

Több helybeli kereskedő és iparos.

A hirdetésről.

A hirdetések módja nálunk nagyon eltérő a külsőszagokétól, mig azok az eladó ingó- vagy ingatlan tárgyakat oly ismertetéssel hirdetik, hogy annak vételére a vevő latatlan is ingert érez; nálunk a hirdetésből azt sem lehet kivenni, hogy mi képezi az eladás tárgyát; p. o. „A debreczeni kir. törvényszéktől közhírre tetetik, hogy K. Andrásné végrehajtónak ügyében a debreczeni 2256. sz. telekjegyzőkönyvben A. II. 2. és A. + I. 5. rend sz. alatti 12,900 frta becsült ingatlanok stb.” — ki képes megmondani, hogy itt ház vagy föld képezi az eladás tárgyát? Az olvasóknak tizedrésze sem tudja, hogy hol kellene a hirdett tárgyról tudomást szerezni, hogy mi van eladó és inkább lemond szándékaról, mintsem ily fáradsalmas utat keressen.

Más államokban, különösen Angliában és Amerikában a hirdetésekre igen nagy súlyt fektetnek; meg nem adóztatják, mert azt a kereskedés nyelvének tartják, melylyel a kereskedő a világ minden részibe gyári cikkeit és terményeit, ingóit és ingatlanait kínálja s eladásra bocsátja.

Amerikában a ház eladásnál az Utcát, házszámot, a épület minőségét, magasságát, a szobák számát, még a lépcső minőségét is — a földbirtoknál a föld minőségét menyiséget, a rajta levő épületeket, folyót, lápot, meg a jövedelmét is ki teszik a hirdetésbe. En azt hiszem, hogy ezen mind az eladó mind a vevő felre egyiránt hasznos hirdetési módot könnyen tehetne utánózni, mivel biztosan állithatunk, hogy az eredmény szelszerű és minden tekintetben kielégítő leend.

Sz. J.

Közzgazdaság.

Remete Antal napi országos vásár Debreczenben.

A vásár átlagos árai voltak: 1 pár hizott ökör 300—400 frt, 1 pár hizott tehén 150—250, 1 pár fejős tehén borjuval 160—220 frt, 1 pár fejős tehén borju nélkül 140—200-ig, 1 pár meddő tehén 120—170, 1 pár I.-s rendű jármos ökör 300—400, 1 pár II.-s rendű jármos ökör 250—300, 1 pár III.-s rendű jármos ökör 180—200, 1 pár 4-édlű tinó 150—200, 1 pár 4-édlű tinó 100—150, 1 pár 8-édlű tinó 120—160, 1 pár 6-édlű tinó 80—100, 1 pár rugott ökör borju 60—120, 1 pár rugott tinó borju 60—80, 1 pár 6 hónapon felüli tinó borju 25—35 frt, 1 drb bika 100—200 frt, 1 drb bivaly tehén 100—120, 1 drb bivaly bika 100—120, 1 drb jó igazló 100—200, 1 drb hizott sertés 84 szalonas 60—82 frt, 1 pár fél éves sovány süléd 20—25, 1 pár 1 éves sovány sertés 35—45, 1 pár 2 éves sovány sertés 65—70, 1 pár ökörbőr 80—32 frt, 1 pár tehénbőr 20—23 frt, 1 pár lőbőr 8—9 frt, 1 pár juh bőr 2 frt 60 krtól 8 frt.

(Folyt. köv.)

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai (A Magyar távirati iroda eredeti sárgönyei).

Budapest, jan. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) A képviselőház mai ülésében Heutaller interpellálta a kormányt a Bizony fele ügyben. A költségvetési vita folytatattván Steinacker a Grünwald által előadottakhoz csatlakozik. Németh Albert a delegatiókat támadja meg és a pénzügyminiszter ellen az általános szegénységről beszél. Ezután szolt Apponyi gróf.

Belgrád, jan. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Mihály extropolitát kérdőre vonják a fejedelem és a kormány ellen mondott gyalázó beszédeért.

Raguza, jan. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Újabb tudósítások érkeztek a Korintón vívott ütközetről, hol husz katonánk megsebesült.

Szeged, jan. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) A folyamammernőkök hálafeliratot intéztek Ordódy miniszterhez a képviselőházban védelmére mondott férfias beszédeért.

Karlovicz, jan. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) A patriarcha holnap ünnepélyes beiktatására vagy előkészületek történnek.

Raguza, jan. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Bilekben kitört a lázadás. A helyőrség gyenge. Trebinjéből, Mosztárból azonban csapatok inditattak segítségül.

Bécs, jan. 20. A Pol. Corr. egy londoni értesítése szerint Angol- és Franciaország, az esetre, ha Egyiptomban a rend megzavartatnék, katonai intervencióban egyeztek meg. Az angol cabinet nem kívánja akadályozni az egyiptomi kérdésnek az európai hatalmasságok által való megoldását, de azon nézetben van, hogy Angol- és Franciaország, mint legérdekeltőbb két állam, Európa akaratának kivételével, mint mandatórok bizandók meg. A török jegyzeknek és az Egyiptomban nyilvánuló ellenállásoknak angol kormánykörök jelentőségét nem tulajdonítanak.

Bécs, jan. 20. Egy sugalmazott berlini értesítés újból hangoztatja, hogy minden ez idő szerint Németországban fenálló politikai kérdésben az alkotmány kérdése rejlik. A kormányt nem lehet függővé tenni a választásból kifolyó parlamentum határozmányoktól. Egy olyan államot, mint Poroszországot, tartósan csak akkor lehet kormányozni, ha a monarchia tulsitya által egy egységes nemzeti akarat fejlesztetik.

Sorshuzás.

—Salm féle sorsjegyek huzása január 16-án Bécsben. 40000 frt p. p. nyert a 69784 számú sorsjegy, 4000 frtot p. p. 44219, 2000 frtot p. p. 66401, 400 frtot p. p. 55390 és 91962.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

V. Bérlet. 3. szám.

Vasárnap, január 22-én adatik:

Peleskei notárius.

Bőhőzat 5 felv.

Felolós szerkesztő: Vértési Arnold.

Főnyomatás: Karczag Vilmos.

Kiadó: Kutas Imre.

Bizonyitom, hogy Rozner Henrik ur tyukszememet s benőt körmeimet meg 1864. évben, lábaimról eltávolította, oly sikerrel, hogy ezen idő óta a mondott bajtól mentek, miert is bárkinek lelkiismeretes ajánlhatom. Debreczen, 1882. jan. 25.

Körner Adolf, főkapitány.

Bizonyitom hogy Rőzner ur a lábaimon hét vastag csontosodott körmöt minden fájdalom nélkül leaszde és a tyukszememet is eltávolította; bárkinek ajánlom a ki ezen kellemetlenségtől meg akar szabadulni.

Debreczen 1882 jan. 20.

Miskolczy Imréné.

Rozner ur lakása „Korona” vendéglő 5-ik sz. a., csak még négy napig.

IX.

R
Ide intézend
s levelek vis

[Illegible text]